

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (czwarta izba)

z dnia 16 września 2013 r.*

Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Belgijski, niemiecki, francuski, włoski, niderlandzki i austriacki rynek instalacji sanitarnych do łazienek — Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG — Koordynacja podwyżek cen i wymiana mających szczególne znaczenie informacji handlowych — Pojęcie naruszenia — Jednolite naruszenie — Właściwy rynek — Wytyczne w sprawie metody ustalania grzywien z 2006 r. — Waga — Współczynniki

W sprawie T-396/10

Zucchetti Rubinetteria SpA, z siedzibą w Gozzano (Włochy), reprezentowana przez adwokatów M. Condinanziego, P. Ziottiego oraz N. Vasilego,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez F. Castilla de la Torrego, A. Antoniadis oraz L. Malferrarię, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych początkowo przez adwokatów F. Ruggeriego Laderchiego oraz A. De Matteisa, a następnie przez F. Ruggeriego Laderchiego,

strona pozwana,

mającej za przedmiot skargę, której przedmiotem jest, tytułem żądania głównego, stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2010) 4185 wersja ostateczna z dnia 23 czerwca 2010 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 101 TFUE oraz w art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39092 – Instalacje sanitarne do łazienek) w zakresie, w jakim odnosi się ona do skarżącej, oraz, tytułem żądania ewentualnego, uchylenie lub obniżenie nałożonej na nią grzywny,

SĄD (czwarta izba),

w składzie: I. Pelikánová, prezes, K. Jürimäe (sprawozdawca) i M. van der Woude, sędziowie,

sekretarz: J. Palacio González, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 12 czerwca 2012 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: włoski.

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

- 1 Decyzją C(2010) 4185 wersja ostateczna z dnia 23 czerwca 2010 r. dotyczącą postępowania przewidzianego w art. 101 TFUE oraz w art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39092 – Instalacje sanitarne do łazienek) (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”) Komisja Europejska stwierdziła istnienie naruszenia art. 101 ust. 1 TFUE oraz art. 53 porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) w sektorze instalacji sanitarnych do łazienek. Naruszenie to, w którym wzięło udział 17 przedsiębiorstw, miało miejsce w różnych okresach pomiędzy dniem 16 października 1992 r. a dniem 9 listopada 2004 r. i przybrało postać szeregu antykonkurencyjnych porozumień i uzgodnionych praktyk mających miejsce na terytoriach Belgii, Niemiec, Francji, Włoch, Niderlandów i Austrii (motywy 2 i 3 oraz art. 1 zaskarżonej decyzji).
- 2 Dokładnie rzecz ujmując, w zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, że stwierdzone naruszenie polegało, po pierwsze, na koordynowaniu przez tych wytwórców instalacji sanitarnych do łazienek corocznych podwyżek cen oraz innych elementów taryfowych, do którego to koordynowania dochodziło podczas spotkań odbywających się regularnie w ramach krajowych organizacji zawodowych, po drugie, na ustalaniu i koordynowaniu cen przy okazji zaistnienia szczególnych okoliczności takich jak wzrost cen surowców, wprowadzenie euro czy opłat drogowych, i po trzecie, na ujawnianiu i wymianie mających szczególne znaczenie informacji handlowych. Ponadto Komisja stwierdziła, że ustalanie cen w sektorze instalacji sanitarnych do łazienek odbywało się w cyklu rocznym. Polegało ono na ustalaniu przez producentów widełek cenowych, które co do zasady obowiązywały przez jeden rok i służyły jako podstawa stosunków handlowych z hurtownikami (motywy 152–163 zaskarżonej decyzji).
- 3 Zaskarżona decyzja dotyczy instalacji sanitarnych do łazienek należących do trzech następujących podgrup produktów: armatura sanitarna, kabiny prysznicowe wraz z wyposażeniem oraz wyroby ceramiczne (zwanymi dalej „trzema podgrupami produktów”) (motywy 5 i 6 zaskarżonej decyzji).
- 4 Skarżąca, Zucchetti Rubinetteria SpA, jest przedsiębiorstwem włoskim, które z trzech podgrup produktów wytwarza i sprzedaje jedynie armaturę sanitarną.
- 5 W zaskarżonej decyzji Komisja uznała, że wymienione w pkt 2 powyżej praktyki stanowią część globalnego planu zmierzającego do ograniczenia konkurencji między adresatami tej decyzji i mają znamiona jednolitego i ciągłego naruszenia, którego zakres zastosowania obejmował trzy wymienione w pkt 3 powyżej podgrupy produktów i dotyczył terytoriów Belgii, Niemiec, Francji, Włoch, Niderlandów i Austrii (motywy 778 i 793 zaskarżonej decyzji) (zwanego dalej „stwierdzonym naruszeniem”). W tym względzie Komisja podkreśliła w szczególności okoliczność, że wskazane praktyki odbywały się zgodnie z jednym powtarzającym się modelem, stosowanym w sześciu państwach członkowskich, w których instytucja ta przeprowadziła dochodzenie (motywy 778 i 793 zaskarżonej decyzji). Wskazała ona również na istnienie krajowych organizacji zawodowych, których działalność dotyczy wszystkich trzech podgrup produktów, nazwanych przez nią „organizacjami koordynującymi”, krajowych organizacji zawodowych, których działalność dotyczy co najmniej dwóch z trzech podgrup produktów, nazwanych przez Komisję „organizacjami wieloproduktowymi”, a także wyspecjalizowanych organizacji zrzeszających członków, których działalność koncentrowała się na jednej z tych trzech podgrup produktów (motywy 796 i 798 zaskarżonej decyzji). Komisja stwierdziła wreszcie występowanie jednej zajmującej centralną pozycję grupy przedsiębiorstw uczestniczących w kartelu w różnych państwach członkowskich oraz w ramach organizacji koordynujących i wieloproduktowych (motywy 796 i 797 zaskarżonej decyzji).
- 6 W świetle wskazówek, jakie można wyciągnąć z antykonkurencyjnych praktyk, które miały miejsce w szczególności we Włoszech, praktyki te były prowadzone w ramach dwóch nieformalnych grup. Po pierwsze, niektóre przedsiębiorstwa, między innymi skarżąca, spotykały się w ramach grupy Euroitalia

od dwóch do trzech razy w roku od lipca 1992 r. do października 2004 r. W ramach tej grupy, powstałej, kiedy producenci niemieccy weszli na rynek włoski, wymiana informacji dotyczyła nie tylko armatury sanitarnej, lecz również wyrobów ceramicznych. Po drugie, między końcem roku 1995 lub początkiem roku 1996 i dniem 25 lipca 2003 r. miały miejsce spotkania w ramach grupy Michelangelo (od nazwy hotelu, w którym odbywały się spotkania), w których skarżąca również uczestniczyła. Rozmowy podczas tych spotkań dotyczyły jakoby szerokiej gamy wyrobów sanitarnych, w szczególności armatury sanitarnej i wyrobów ceramicznych (motywy 97–100 zaskarżonej decyzji).

- 7 Co się tyczy udziału skarżącej w spotkaniach grup Euroitalia i Michelangelo, Komisja wskazuje, po pierwsze, że choć skarżąca podważa kwalifikację prawną kartelu, przyznaje jednak, że uczestniczyła w mających niewłaściwy charakter rozmowach ze swoimi konkurentami. Po drugie, niezależnie od tego, czy skarżąca wprowadziła omawiane podwyżki cen, czy też tego nie zrobiła, brała ona czynny udział w organizowaniu spotkań i w toczących się podczas nich rozmowach, o czym zdaniem Komisji świadczą posiadane przez nią pisemne dowody (zob. motywy 470–474 zaskarżonej decyzji).
- 8 Co się tyczy stwierdzenia ewentualnego uczestnictwa odnośnych przedsiębiorstw w stwierdzonym naruszeniu, Komisja wskazuje, że nie ma wystarczających dowodów pozwalających uznać, że skarżąca oraz inne włoskie przedsiębiorstwa uczestniczące w spotkaniach grup Euroitalia i Michelangelo były świadome planu całościowego (motywy 851–879 zaskarżonej decyzji).
- 9 Ponadto Komisja, w celu obliczenia grzywien, które nałożyła na przedsiębiorstwa będące adresatami zaskarżonej decyzji, oparła się na wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1/2003 (Dz.U. 2006, C 210, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi z 2006 r.”) (motywy 1174–1399 zaskarżonej decyzji).
- 10 W art. 1 ust. 5 pkt 18 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdza, że skarżąca uczestniczyła w naruszeniu między dniem 16 października 1992 r. i dniem 9 listopada 2004 r. w odniesieniu do armatury sanitarnej do łazienek we Włoszech.
- 11 W art. 2 ust. 17 zaskarżonej decyzji Komisja nakłada na skarżącą grzywnę w wysokości 3 996 000 EUR.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 12 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 8 września 2010 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.
- 13 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (czwarta izba) postanowił otworzyć ustny etap postępowania.
- 14 Na rozprawie w dniu 12 czerwca 2012 r. wysłuchano wystąpień stron oraz ich odpowiedzi na pytania ustne postawione przez Sąd.
- 15 Skarżąca wnosi do Sądu o:
  - tytułem żądania głównego – stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona skarżącej;
  - tytułem żądania ewentualnego – uchylenie nałożonej na nią grzywny lub istotne obniżenie jej kwoty;
  - obciążenie Komisji kosztami postępowania.

16 Komisja wnosi do Sądu o:

- oddalenie skargi;
- obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

- 17 Na wstępie należy przypomnieć, że kontrola sądowa sprawowana przez sądy Unii Europejskiej w odniesieniu do decyzji Komisji w sprawie kar wydanych w celu ukarania naruszeń prawa konkurencji polega na kontroli legalności, przewidzianej w art. 263 TFUE, którą dopełnia, w wypadku skierowania do sądu takiego żądania, nieograniczone prawo orzekania przyznane tym sądom na mocy art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, zgodnie z art. 261 TFUE (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie C-386/10 P Chalkor przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-13085, pkt 53, 63, 64). Prawo to, poza zwykłą kontrolą zgodności sankcji z prawem, upoważnia sąd do zastąpienia oceny Komisji własną oceną i w konsekwencji do uchylecia, zmniejszenia lub podwyższenia kwoty nałożonej grzywny lub okresowej kary pieniężnej (zob. wyrok Trybunału z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie C-272/09 P KME i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-12789, pkt 103 i przytoczone tam orzecznictwo; zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 5 października 2011 r. w sprawie T-11/06 Romana Tabacchi przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-6681, pkt 265).
- 18 W świetle orzecznictwa przedstawionego w punkcie poprzedzającym należy zbadać w pierwszej kolejności żądanie podniesione przez skarżącą tytułem głównym, dotyczące stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona skarżącej, a następnie żądanie podniesione tytułem ewentualnym, dotyczące w istocie skorzystania przez Sąd z nieograniczonego prawa orzekania w celu zmiany grzywny nałożonej na skarżącą przez Komisję poprzez uchylene lub zmniejszenie tej grzywny.

W przedmiocie podniesionego tytułem głównym żądania dotyczącego stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji

- 19 Na poparcie skargi skarżąca podnosi trzy zarzuty. Zarzut pierwszy dotyczy błędów popełnionych przez Komisję przy określeniu właściwego rynku. Zarzut drugi dotyczy błędnego uznania przez Komisję, że przedmiotowe praktyki stanowiły naruszenie art. 101 TFUE. Zarzut trzeci dotyczy błędów i naruszeń popełnionych przez Komisję przy ustalaniu kwoty grzywny.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego błędów popełnionych przez Komisję przy określeniu właściwego rynku

- 20 Skarżąca podnosi, że Komisja naruszyła art. 101 TFUE, popełniła oczywiste błędy w ocenie i uchybiła swoim obowiązkom badania i uzasadnienia, jeśli chodzi o określenie właściwego rynku przyjęte w zaskarżonej decyzji, w szczególności w motywie 791 tej decyzji. Jak potwierdziła skarżąca na rozprawie w odpowiedzi na pytania Sądu, podnosi ona w tym względzie dwa główne zastrzeżenia.
- 21 Po pierwsze, jeśli chodzi o trzy podgrupy produktów, skarżąca twierdzi, że Komisja nie określiła dokładnie właściwych rynków, mimo że taka analiza stanowi warunek konieczny uznania przedmiotowych okoliczności za jednolite naruszenie. Następnie Komisja niesłusznie stwierdziła, że trzy podgrupy produktów wchodzi w zakres jednego i tego samego rynku produktowego, mimo że, po pierwsze, nie są one wzajemnie zastępowalne ani z punktu widzenia podaży, ani popytu, a po drugie, chodzi o produkty różne z punktu widzenia technologicznego, handlowego i estetycznego. W tym względzie skarżąca wskazuje, że nawet gdyby można było uznać, iż pomiędzy armaturą sanitarną i wyrobami ceramicznymi istnieje komplementarność i związek ekonomiczny, byłoby to niewystarczające, aby wykazać istnienie jednego właściwego rynku.

- 22 Po drugie, zdaniem skarżącej Komisja nie wskazała w zaskarżonej decyzji zasięgu właściwego rynku geograficznego, który powinien zostać określony zgodnie z pkt 8 obwieszczenia Komisji w sprawie definicji rynku właściwego do celów wspólnotowego prawa konkurencji (Dz.U. 1997, C 372, s. 5). W tym względzie skarżąca wskazuje, że Komisja poprzestała na wyjaśnieniu, iż stwierdzone naruszenie dotyczyło sześciu państw członkowskich wymienionych w pkt 1 powyżej.
- 23 Komisja nie zgadza się z argumentacją przedstawioną przez skarżącą.
- 24 W pierwszej kolejności, jeśli chodzi o zastrzeżenie skarżącej, w myśl którego Komisja nie mogła stwierdzić istnienia jednolitego naruszenia, jeżeli trzy podgrupy produktów nie wchodziły w zakres jednego i tego samego rynku produktowego, należy, po pierwsze, wskazać, że w zaskarżonej decyzji Komisja, primo, wcale nie stwierdziła, iż owe trzy podgrupy, które wyraźnie wyodrębniła w motywach 5–12 zaskarżonej decyzji, wchodziły w zakres jednego i tego samego rynku produktowego. W motywie 791 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała bowiem, że „sam fakt, iż produkty, których dotyczy naruszenie, należą do różnych rynków, nie wystarcza, aby podważyć okoliczność, że dane zachowanie stanowi jednolite naruszenie”.
- 25 Secundo, okoliczność, że Komisja uznała, iż istniało jednolite naruszenie w sektorze instalacji sanitarnych do łazienek, ze względu na współzależność antykonkurencyjnych praktyk dotyczących każdej z trzech podgrup produktów i ze względu na istnienie całościowego planu, jak wynika w szczególności z motywu 796 zaskarżonej decyzji, nie oznacza, że Komisja uznała na tej podstawie, iż owe trzy podgrupy produktów wchodziły w zakres jednego i tego samego rynku. Należy bowiem przypomnieć w tym względzie, że naruszenie art. 101 ust. 1 TFUE może wynikać nie tylko z pojedynczych porozumień lub uzgodnionych praktyk, które powinny zostać ukarane jako odrębne naruszenia, lecz również z szeregu porozumień lub uzgodnionych praktyk powiązanych ze sobą w taki sposób, iż muszą być uznane za elementy stanowiące jednolite naruszenie (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 7 stycznia 2004 r. w sprawach połączonych C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-123, pkt 258 i przytoczone tam orzecznictwo). W celu wykazania istnienia jednolitego naruszenia Komisja powinna wykazać, że porozumienia lub uzgodnione praktyki, choć dotyczyły różnych towarów, usług lub terytoriów, wpisywały się w całościowy plan realizowany świadomie przez zainteresowane przedsiębiorstwa w celu osiągnięcia jednolitego celu antykonkurencyjnego (zob. podobnie ww. wyrok w sprawach połączonych Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, pkt 258, 260; wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie T-54/03 Lafarge przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 482).
- 26 Wobec tego Komisja nie popełniła błędu, stwierdzając, że trzy podgrupy produktów stanowiły przedmiot jednolitego naruszenia, pomimo że należały do odrębnych rynków produktowych.
- 27 Po drugie, należy wskazać, że Komisja nie miała obowiązku wyraźnie wyodrębnić w zaskarżonej decyzji rynków produktowych, do których należą trzy podgrupy produktów.
- 28 Primo, jak wskazała w istocie Komisja w motywie 891 zaskarżonej decyzji, bez sprzeciwu ze strony skarżącej, z orzecznictwa wynika, że w ramach stosowania art. 101 ust. 1 TFUE Komisja musi określić właściwy rynek po to, aby stwierdzić, czy dane porozumienie może mieć wpływ na handel między państwami członkowskimi, a jego celem lub skutkiem jest uniemożliwienie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz Unii. W konsekwencji obowiązek określenia zakresu rynku w decyzji wydanej na podstawie art. 101 ust. 1 TFUE spoczywa na Komisji jedynie wówczas, kiedy bez takiego określenia zakresu niemożliwe jest stwierdzenie, czy rozpatrywane porozumienie, decyzja organizacji przedsiębiorstw lub uzgodniona praktyka mogą mieć wpływ na handel między państwami członkowskim, a ich celem lub skutkiem jest uniemożliwienie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w ramach rynku wewnętrznego (zob. wyrok Sądu z dnia 25 października 2005 r. w sprawie T-38/02 Groupe Danone przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4407, pkt 99 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 29 W niniejszej sprawie wystarczy stwierdzić, że skarżąca nie podnosi ani argumentu, ani dowodu służących wykazaniu, iż wbrew temu, co stwierdziła Komisja w zaskarżonej decyzji, prowadzone w ramach grup Euroitalia i Michelangelo uzgodnione praktyki dotyczące armatury sanitarnej wprowadzanej do obrotu we Włoszech nie mogły wpływać na handel między państwami członkowskimi, a ich celem nie było ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w ramach rynku wewnętrznego.
- 30 Secundo, należy wskazać, tak jak zrobiła to Komisja w motywie 892 zaskarżonej decyzji, że twierdzenie, iż trzy podgrupy produktów należą do różnych rynków produktowych, w żadnym wypadku nie podważa okoliczności faktycznych, ze względu na które Komisja stwierdziła w motywie 796 tej decyzji, że wspomniane praktyki należy uznać za wchodzące w zakres jednolitego naruszenia, zważywszy na istniejące pomiędzy nimi więzy współzależności i na istnieniu wprowadzonego w życie planu całościowego.
- 31 W tych okolicznościach argumenty skarżącej służące wykazaniu, że trzy podgrupy produktów nie wchodzą w zakres jednego i tego samego rynku produktowego, ponieważ nie są wzajemnie zastępowalne ani z punktu widzenia podaży, ani popytu, i są różne z punktu widzenia technologicznego, handlowego i estetycznego, należy odrzucić jako nieskuteczne.
- 32 Dwa pozostałe argumenty skarżącej nie mogą zmienić stwierdzenia zawartego w pkt 31 powyżej.
- 33 Co się tyczy argumentu pierwszego skarżącej, zgodnie z którym uczestniczyła ona wyłącznie we włoskiej części stwierdzonego naruszenia, wystarczy stwierdzić, że z twierdzenia tego nie wynika, iż Komisja nie mogła stwierdzić, że istniało jednolite naruszenie, w którym uczestniczyły inne przedsiębiorstwa będące adresatami zaskarżonej decyzji.
- 34 Jeśli chodzi o argument drugi skarżącej, w myśl którego Komisja niesłusznie powołała się w motywie 791 zaskarżonej decyzji na wyrok Sądu z dnia 15 czerwca 2003 r. w sprawach połączonych T-71/03, T-74/03, T-87/03 i T-91/03 Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 90, należy przede wszystkim wskazać, że w motywie 791 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, co następuje:
- „Wreszcie podstawą dokonanego przez Komisję opisu rynku, którego dotyczą sprawy kartelowe, może być zachowanie przedsiębiorstw będących jego uczestnikami. Sąd [...] wskazał w pkt 90 [ww.] wyroku w sprawach połączonych Tokai Carbon [i in. przeciwko Komisji], że »to nie Komisja w sposób arbitralny dokonuje wyboru właściwego rynku, tylko członkowie kartelu, w którym [przedsiębiorstwo, którego dotyczy sprawa,]« uczestniczyło, którzy dobrowolnie skupili swoje antykonkurencyjne działania na produktach [będących przedmiotem sprawy]. Sam fakt, iż produkty, których dotyczy naruszenie, należą do różnych rynków, nie wystarcza, aby podważyć okoliczność, że dane zachowanie stanowi jednolite naruszenie” [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z zaskarżonej decyzji poniżej].
- 35 Następnie należy wskazać, że w motywie 889 zaskarżonej decyzji Komisja, powołując się na ww. w pkt 34 wyrok w sprawach połączonych Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji (zob. przypis nr 1248 w zaskarżonej decyzji), stwierdziła, co następuje:
- „[t]o przede wszystkim uczestnicy kartelu określają zasięg i główne parametry kartelu, celowo skupiając swoje antykonkurencyjne zachowanie na danych produktach i obszarach”.
- 36 Z motywów 791 i 889 zaskarżonej decyzji wynika więc, że w ramach badania, czy przedmiotowe niezgodne z prawem praktyki stanowią kilka naruszeń, czy jedno jednolite naruszenie (zob. część 5.2.3 zaskarżonej decyzji), Komisja słusznie uznała, że należało zbadać nie to, czy przedmiotowe praktyki

dotyczyły produktów należących do jednego i tego samego rynku, tylko to, czy same przedsiębiorstwa postrzegały te praktyki jako wpisujące się w całościowy plan realizowany przez nie świadomie w celu osiągnięcia jednolitego celu antykonkurencyjnego.

- 37 Argument skarżącej, w myśl którego Komisja niesłusznie powołuje się na ww. w pkt 34 wyrok w sprawach połączonych Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji w celu poparcia twierdzenia o istnieniu jednolitego naruszenia, należy wobec tego oddalić jako bezzasadny.
- 38 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o zastrzeżenie skarżącej, w myśl którego Komisja nie określiła granic właściwego rynku geograficznego, należy przypomnieć, że jak wynika z orzecznictwa przedstawionego w pkt 28 powyżej, w ramach stosowania art. 101 ust. 1 TFUE Komisja musi określić właściwy rynek po to, aby stwierdzić, czy dane porozumienie może mieć wpływ na handel między państwami członkowskimi, a jego celem lub skutkiem jest uniemożliwienie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji na rynku wewnętrznym.
- 39 W niniejszej sprawie należy przede wszystkim stwierdzić, że w motywie 122 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, iż przedmiotowe praktyki niezgodne z prawem dotyczyły sprzedaży trzech podgrup produktów w sześciu państwach członkowskich, to znaczy w Belgii, w Niemczech, we Francji, we Włoszech, w Niderlandach i w Austrii.
- 40 Następnie w motywie 123 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, że „wielkość sprzedaży producentów armatury sanitarnej do łazienek świadczy o istotnym znaczeniu handlu między państwami członkowskimi Unii [...] oraz między stronami porozumienia EOG”.
- 41 Co więcej, w motywie 124 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła w szczególności, że „transgraniczne cechy ustaleń [w sprawie podwyżek cen] wynikały również z istnienia powiązań między uczestniczącymi w nich organizacjami krajowymi, wraz z, w szczególności, istnieniem ścisłego rdzenia złożonego z tych samych przedsiębiorstw we wszystkich tych państwach członkowskich”.
- 42 Ponadto w motywach 814–823 zaskarżonej decyzji Komisja zbadała transgraniczne powiązania przedmiotowych potajemnych ustaleń. W związku z tym w szczególności stwierdziła w motywie 814 tej decyzji, że o owych transgranicznych powiązaniach świadczą rozmowy i wymiana informacji, które miały miejsce w ramach organizacji krajowych.
- 43 Wreszcie w motywach 824–833 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, że między tymi sześcioma państwami członkowskimi istniały znaczące przepływy handlowe.
- 44 Ze stwierdzeń przedstawionych w pkt 39–43 powyżej wynika więc, że choć Komisja stwierdziła, iż przedmiotowe niezgodne z prawem praktyki były realizowane w szczególności w sześciu państwach członkowskich, to jednak przedstawiła ona również powody, dla których uznała, że praktyki te miały wpływ na handel i konkurencję w Unii. Wobec tego Komisja nie musiała bardziej szczegółowo określić właściwego rynku produktowego, z którym powinna być powiązana armatura sanitarna.
- 45 Zastrzeżenie drugie skarżącej należy zatem oddalić jako bezzasadne.
- 46 W świetle całości powyższych uwag należy stwierdzić, że wbrew twierdzeniom skarżącej Komisja nie naruszyła art. 101 TFUE, nie popełniła oczywistego błędu w ocenie ani nie uchybiła obowiązkom spoczywającym na niej w odniesieniu do określenia rynku, na którym przedmiotowe praktyki niezgodne z prawem były realizowane.
- 47 Zarzut pierwszy powinien wobec tego zostać oddalony.

W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego istnienia naruszeń związanych z uznaniem przedmiotowych rozmów w ramach grup Euroitalia i Michelangelo za kartel

- 48 Skarżąca twierdzi, że choć Komisja mogła słusznie zarzucić jej „uczestnictwo w niewłaściwych rozmowach dotyczących cen”, to jednak rozmowy te nigdy nie doprowadziły do porozumienia w sprawie ustalenia lub koordynacji podwyżek cen. W związku z tym podnosi ona, że Komisja naruszyła art. 101 TFUE poprzez zakwalifikowanie tych okoliczności faktycznych jako naruszenia, że popełniła ona błąd w ocenie okoliczności faktycznych, uchybiła obowiązkowi uzasadnienia wynikającemu z art. 296 TFUE i nadużyła władzy.
- 49 Na wstępie należy zauważyć, że z pism skarżącej nie wynika jasno, jakie argumenty podnosi ona w celu wykazania każdego z naruszeń wymienionych w punkcie poprzedzającym. Wynika z nich natomiast niewątpliwie, że na poparcie swojego drugiego zarzutu podnosi ona w istocie trzy główne zastrzeżenia. W świetle tych zastrzeżeń należy zbadać zarzut drugi.
- 50 W pierwszej kolejności skarżąca zauważa, że o ile Komisja słusznie uznała w zaskarżonej decyzji, iż skarżąca nie uczestniczyła w jednolitym, złożonym i ciągłym naruszeniu, o tyle niesłusznie stwierdziła, że uczestniczyła ona w naruszeniu znacznie poważniejszym niż naruszenie polegające na zwykłym udziale w wymianie mających szczególnie istotne znaczenie informacji na rynku armatury sanitarnej. W tym względzie skarżąca twierdzi, że – w odróżnieniu od praktyk antykonkurencyjnych, które, po pierwsze, dotyczyły dwóch podgrup produktów innych niż armatura sanitarna, a po drugie, miały miejsce w krajach członkowskich innych niż Włochy – rozmowy o cenach, w których skarżąca uczestniczyła, nie doprowadziły do ich koordynacji lub ich ustalenia. Nie istnieją zatem wskazówki, które byłyby zbieżne i w sposób wystarczający wykazywałyby na paralelność zachowań uczestników tych spotkań, ponieważ każde przedsiębiorstwo działało w sposób niezależny, co zresztą przyznały przedsiębiorstwa, które uzyskały złagodzenie grzywny na podstawie obwieszczenia Komisji w sprawie zwalniania z grzywien i zmniejszania grzywien w sprawach kartelowych (Dz.U. 2002, C 45, s. 3, zwanego dalej „obwieszczeniem z 2002 r. w sprawie współpracy”).
- 51 Komisja nie zgadza się z tą argumentacją.
- 52 Po pierwsze, należy przede wszystkim wskazać, podobnie jak uczyniła to Komisja, że choć skarżąca zaprzecza, jakoby „koordynowała” lub „ustalała” podwyżki cen ze swoimi konkurentami, to jednak w swoich pismach wyraźnie przyznaje, że uczestniczyła w „niewłaściwych rozmowach dotyczących cen”.
- 53 Następnie należy przypomnieć, że zgodnie z orzecnictwem dla istnienia porozumienia w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE wystarczy, aby dane przedsiębiorstwa wyraziły wspólną wolę postępowania na rynku w określony sposób (wyroki Sądu: z dnia 17 grudnia 1991 r. w sprawie T-7/89 Hercules Chemicals przeciwko Komisji, Rec. s. II-1711, pkt 256; z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-9/99 HFB Holding i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-1487, pkt 199).
- 54 Można stwierdzić, że porozumienie w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE jest zawarte w przypadku, gdy istnieje wola stron co do samej zasady ograniczenia konkurencji, nawet jeśli poszczególne elementy planowanego ograniczenia są wciąż przedmiotem negocjacji (zob. podobnie ww. w pkt 53 wyrok sprawie HFB i in. przeciwko Komisji, pkt 151–157, 206).
- 55 Pojęcie uzgodnionej praktyki oznacza pewien rodzaj koordynacji pomiędzy przedsiębiorstwami, która wprawdzie nie prowadzi jeszcze do zawarcia umowy we właściwym tego słowa znaczeniu, lecz pozwala świadomie na zastąpienie konkurencji wraz z jej zagrożeniami praktyczną współpracą przedsiębiorstw (wyroki Trybunału z dnia 8 lipca 1999 r.: w sprawie C-49/92 P Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, Rec. s. I-4125, pkt 115; w sprawie C-199/92 P Hüls przeciwko Komisji, Rec. s. I-4287, pkt 158).

- 56 W tym względzie art. 101 ust. 1 TFUE stoi na przeszkodzie wszelkim kontaktom między podmiotami gospodarczymi, zarówno bezpośrednim, jak i pośrednim, mogącym wywrzeć wpływ na postępowanie aktualnego lub potencjalnego konkurenta na rynku bądź ujawnić temu konkurentowi zachowanie, które dane przedsiębiorstwo postanowiło lub planuje realizować na rynku, jeżeli celem lub skutkiem tych kontaktów jest ograniczenie konkurencji (zob. podobnie ww. w pkt 55 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, pkt 116, 117).
- 57 Wymiana informacji jest niezgodna z regułami Unii dotyczącymi konkurencji, jeżeli zmniejsza lub znosi poziom niepewności co do funkcjonowania danego rynku i w konsekwencji ogranicza konkurencję między przedsiębiorstwami (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 2 października 2003 r. w sprawie C-194/99 P Thyssen Stahl przeciwko Komisji, Rec. s. I-10821, pkt 81 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 58 Ujawnienie poufnych informacji eliminuje bowiem niepewność co do przyszłego zachowania konkurenta i wpływa zatem, bezpośrednio lub pośrednio, na strategię odbiorcy informacji (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 23 listopada 2006 r. w sprawie C-238/05 Asnef-Equifax i Administración del Estado, Zb.Orz. s. I-11125, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 59 O ile prawdą jest, iż wymóg autonomiczności nie wyłącza prawa podmiotów gospodarczych do przystosowywania się w sprawny sposób do takiego postępowania konkurentów, które owe podmioty stwierdzają lub którego się spodziewają, o tyle jednak zdecydowanie sprzeciwia się on wszelkim kontaktom między tymi podmiotami gospodarczymi, zarówno bezpośrednim, jak i pośrednim, jeżeli celem lub skutkiem tych kontaktów jest doprowadzenie do warunków konkurencji, które nie odpowiadają normalnym warunkom konkurencji na rynku właściwym, biorąc pod uwagę charakter produktów lub świadczonych usług, znaczenie i liczbę przedsiębiorstw, jak również rozmiar wspomnianego rynku (ww. w pkt 57 wyrok w sprawie Thyssen Stahl przeciwko Komisji, pkt 83 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 60 Z orzecznictwa przedstawionego w pkt 53–59 powyżej wynika zatem, że Komisja słusznie uznała, iż odnośne przedsiębiorstwa, między innymi skarżąca, koordynowały swoje przyszłe podwyżki cen i że ta praktyka koordynacji stanowiła naruszenie art. 101 ust. 1 TFUE, ponieważ z natury eliminuje ona niepewność, jaką skarżąca mogła mieć odnośnie do przyszłego zachowania swoich konkurentów, i w ten sposób wpływa, bezpośrednio lub pośrednio, na politykę handlową tych przedsiębiorstw.
- 61 Po drugie, w każdym razie należy wskazać, że w motywie 472 zaskarżonej decyzji Komisja uznała, iż „to, czy skarżąca wprowadziła, czy też nie, wszystkie podwyżki cen omawiane podczas rozmów, jest mało istotne, ponieważ w sposób oczywisty odgrywała czynną rolę w organizacji spotkań i czynnie uczestniczyła we wszystkich rozmowach na temat cen podczas tych spotkań, systematycznie i przez bardzo długi czas (ponad dziesięć lat)”. Komisja wskazała również w motywie 467 tej decyzji, że „uczestnicy przedsięwzięli uzgodnione środki, aby kontrolować zmiany podwyżek cen, o czym świadczy wymiana stanowisk w sprawie cen, do której dochodziło regularnie” podczas tych spotkań, i że „uczestnicy nawiązali bliskie relacje charakteryzujące się na tyle wysokim stopniem współpracy i współzależności, że ich wolność działania była przez nie ograniczona”.
- 62 W tym względzie należy stwierdzić, że – primo – skarżąca nie przedstawia ani argumentu, ani dowodu, które podważałyby obie oceny Komisji przedstawione w motywie 467 zaskarżonej decyzji i przypomniane w punkcie poprzedzającym. Tymczasem na podstawie tych ocen Komisja mogła słusznie uznać, że przedmiotowe rozmowy na temat cen były zakazane przez art. 101 ust. 1 TFUE, ponieważ mogły wpływać na zachowania każdego z konkurentów na rynku.

- 63 Secundo, wbrew twierdzeniom skarżącej termin „koordynacja cen” jest właściwy, aby opisać naruszenie, w którym uczestniczyła skarżąca. Gdyby bowiem nawet okazało się, że rozmowy dotyczące przyszłych podwyżek cen nie doprowadziły członków kartelu do porozumienia się w sprawie stosowanych przez nich cen, to jednak ze względu na systematyczny charakter wymiany informacji na ten temat umożliwiały one koordynację tych podwyżek.
- 64 Komisja nie popełniła zatem błędu przy zakwalifikowaniu naruszenia, w którym uczestniczyła skarżąca.
- 65 W świetle powyższych uwag należy oddalić jako nieskuteczne pozostałe argumenty skarżącej, w których podnosi ona, że Komisja niesłusznie uznała, iż niezgodne z prawem praktyki dotyczące armatury sanitarnej na rynku włoskim były równie poważne jak praktyki dokonywane w odniesieniu do dwóch pozostałych podgrup produktów w innych państwach członkowskich lub że przedmiotowe rozmowy dotyczyły wyłącznie armatury sanitarnej, z pominięciem dwóch pozostałych podgrup produktów. Argumenty te nie podważają bowiem dokonanego przez Komisję zakwalifikowania jako naruszenia art. 101 ust. 1 TFUE, ponieważ skarżąca uczestniczyła w koordynacji przyszłych podwyżek cen.
- 66 W konsekwencji zastrzeżenie pierwsze skarżącej należy oddalić.
- 67 W drugiej kolejności skarżąca w istocie twierdzi, że podczas spotkań grupy Euroitalia, odbywających się od dnia 16 października 1992 r., a następnie podczas spotkań grupy Michelangelo, jej konkurenci poprzestali na przedstawieniu – w ramach dyskusji, w trakcie których były poruszane zmiany rynku – informacji dotyczących uprzednio przez nich określonych polityk cenowych. Według skarżącej przyjęte polityki cenowe często różniły się w zależności od przedsiębiorstwa i były często bardzo niejasne. Omawiane podwyżki cen dotyczyły jakoby podwyżek w roku poprzednim, a ich wysokość była dyskutowana jedynie w sposób ogólny, bez wyrażania jej w liczbach. W tym kontekście skarżąca zawsze działała, jak twierdzi, w sposób autonomiczny i w pełni niezależny, zarówno jeśli chodzi o kalendarz podwyżek, jak i o określenie ich wysokości. Na rozprawie skarżąca wskazała też, w odpowiedzi na pytania Sądu, że uważa, iż przedmiotowe praktyki nie usunęły ani nie zmniejszyły wątpliwości dotyczących zachowania jej konkurentów, ponieważ pozostawili oni wymianę przedmiotowych informacji bez dalszego ciągu.
- 68 Komisja nie zgadza się z tą argumentacją.
- 69 Na wstępie należy wskazać, że w zaskarżonej decyzji Komisja w motywach 398–408 przedstawia przede wszystkim główne mechanizmy funkcjonowania kartelu we Włoszech, w ramach grup Euroitalia i Michelangelo, w odniesieniu do armatury sanitarnej. Następnie w motywach 409 i 410 tej decyzji przypomina, że niezgodne z prawem rozmowy rozpoczęły się w ramach organizacji Federceramica między rokiem 1990 i rokiem 1992, ale że nie uwzględniła tych spotkań przy nakładaniu kary na, w szczególności, skarżącą. Wreszcie w motywach 411–462 zaskarżonej decyzji Komisja opisuje różne spotkania grup Euroitalia lub Michelangelo, na których, jak uważa, przedsiębiorstwa będące adresatami decyzji, wśród nich skarżąca, prowadziły niezgodne z prawem rozmowy od dnia 16 października 1992 r. do dnia 9 listopada 2004 r. Ponieważ jednak skarżąca podważa oceny Komisji jedynie jeśli chodzi o niektóre spośród spotkań grupy Euroitalia, podczas których jakoby toczyły się niezgodne z prawem rozmowy, wyłącznie w odniesieniu do tych spotkań należy zbadać, czy Komisja popełniła błąd w ocenie, uznając, że skarżąca uczestniczyła w antykonkurencyjnych rozmowach.
- 70 Po pierwsze, co się tyczy spotkania grupy Euroitalia w dniu 16 października 1992 r., skarżąca podnosi, że Komisja dokonała błędnej interpretacji okoliczności faktycznych, stwierdzając, iż ze sprawozdania z tego spotkania wynika, że uczestniczące w nim przedsiębiorstwa postanowiły przedstawić na kolejnym spotkaniu nie swoje „wyniki”, lecz jedynie swoje „bilanse” księgowo. Tymczasem bilanse te zawierały informacje, które były publicznie dostępne. Sprawozdanie to nie świadczy więc o tym, że uczestniczyły one w antykonkurencyjnych rozmowach.

- 71 W tym względzie należy wskazać, że aby stwierdzić w motywie 411 zaskarżonej decyzji, iż rozmowy, które odbyły się podczas spotkania w dniu 16 października 1992 r., były niezgodne z prawem, Komisja oparła się, jak wynika z przypisu nr 506 do tej decyzji, na sprawozdaniu, w którym wskazano w szczególności, co następuje:
- „problem wzrostu cen o 5 do 7%? w styczniu? [...] następne spotkanie przywieźć bilansy. Powiadomić o wzroście cen w grudniu lub w styczniu”.
- 72 Tymczasem jeżeli sprawozdanie, o którym jest mowa w punkcie poprzedzającym, odczytuje się w świetle oświadczenia złożonego przez Grohe Beteiligungs GmbH (zwaną dalej „Grohe”) w ramach jej wniosku o zmniejszenie grzywny, którego wartości dowodowej skarżąca nie kwestionuje, to wynika z niego niewątpliwie, że uczestnicy tego spotkania, wśród nich skarżąca i Grohe, przewidzieli na nim podniesienie swoich cen, poczynając do nadchodzącego grudnia lub stycznia. Zgodnie bowiem z wnioskiem o zmniejszenie grzywny nałożonej na Grohe, podczas spotkań grupy Euroitalia, które odbywały się we wrześniu lub w październiku każdego roku, uczestnicy omawiali swoje prognozy dotyczące podwyżek cen indywidualnych w kolejnym roku (zob. motyw 402 zaskarżonej decyzji).
- 73 Ponadto argument skarżącej, zgodnie z którym sprawozdanie ze spotkania w dniu 16 października 1992 r. nie pozwala jednoznacznie określić, które przedsiębiorstwa postanowiły podnieść swoje ceny i jakie były dokładne wysokości tych wzrostów cen, nie ma wpływu na stwierdzenie, że sprawozdanie to, w powiązaniu z oświadczeniem Grohe, wykazuje w sposób wymagany przez prawo, że uczestnicy tego spotkania, wśród nich skarżąca, co najmniej doszli do porozumienia co do samej zasady w odniesieniu do przyszłego ograniczenia konkurencji, nawet jeżeli konkretne szczegóły planowanego ograniczenia nadal stanowiły przedmiot negocjacji. Zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 54 i 55 powyżej zachowanie takie stanowi naruszenie art. 101 ust. 1 TFUE.
- 74 Wobec tego Komisja nie popełniła błędu w ocenie, stwierdzając, że skarżąca uczestniczyła w antykonkurencyjnych rozmowach podczas spotkania grupy Euroitalia w dniu 16 października 1992 r.
- 75 Po drugie, co się tyczy spotkania grupy Euroitalia w dniu 15 marca 1993 r., skarżąca podnosi, że rozmowy, które odbyły się przy tej okazji, świadczą o autonomiczności strategii handlowych uczestniczących w nim przedsiębiorstw, ponieważ podwyżki cen zostały przewidziane przed tym spotkaniem i istniały znaczne różnice w tych podwyżkach i w planowanych opustach.
- 76 W tym względzie, po pierwsze, należy wskazać, że skarżąca nie podważa stwierdzenia Komisji zawartego w motywie 412 zaskarżonej decyzji, w myśl którego odrębne notatki dyrektora generalnego Hansgrohe AG wskazują, iż przedsiębiorstwa wymieniały między sobą informacje na temat swoich podwyżek cen na rok 1993. Po drugie, choć prawdą jest, że podwyżki takie jak te planowane przez spółkę Hansa Metallwerke AG (zwaną dalej „Hansą”) (zob. motyw 412 zaskarżonej decyzji) zostały wprowadzone tydzień przed spotkaniem w dniu 15 marca 1993 r., to taka wymiana informacji musiała jednak mieć wpływ na zachowanie zainteresowanych przedsiębiorstw, jeśli chodzi o faktyczne wprowadzenie przyszłych podwyżek cen. Owa wymiana informacji sprzyjała bowiem wytworzeniu atmosfery zaufania i dyscypliny w ramach grupy Euroitalia w odniesieniu do woli uczestników, aby podnieść ceny.
- 77 W tej sytuacji Komisja nie popełniła w tym względzie błędu w ocenie okoliczności faktycznych.
- 78 Po trzecie, co się tyczy spotkań grupy Euroitalia w dniach 21 października 1994 r., 16 października 1995 r. i 14 maja 1996 r., skarżąca w istocie podnosi, że każde z tych spotkań potwierdza, iż zainteresowane przedsiębiorstwa nie skoordynowały swoich polityk cenowych, które pozostały „autonomiczne i zróżnicowane”. Jednak, jak wynika ze sprawozdań z tych spotkań, które zostały

streszczone, odpowiednio, w motywach 416, 418 i 420 zaskarżonej decyzji i których treści skarżąca nie podważa, okazuje się, że przedmiotowe rozmowy dotyczyły również podwyżek cen do wprowadzenia w przyszłości.

- 79 Przynajmniej przede wszystkim bowiem, jeśli chodzi o spotkanie w dniu 21 października 1994 r., wystarczy stwierdzić, że skarżąca nie zaprzecza, iż – jak wskazała Komisja w motywie 416 zaskarżonej decyzji i jak wynika ze sprawozdania z tego spotkania sporządzonego przez samą skarżącą – RAF Rubinetteria SpA poinformowała na nim o swoim zamiarze podwyższenia cen o 7% od dnia 1 stycznia 1995 r.
- 80 Następnie, jeśli chodzi o spotkanie w dniu 16 października 1995 r., jak wskazała Komisja w motywie 418 zaskarżonej decyzji, w szczególności ze sprawozdania ze spotkania wspomnianego w punkcie poprzedzającym wynika, że Rubinetteria Cisa SpA oświadczyła podczas tego spotkania, iż zamierza podnieść swoje ceny o 5–6%.
- 81 Wreszcie, jeśli chodzi o spotkanie w dniu 14 maja 1996 r., primo, należy stwierdzić, że choć strony nie przedstawiły sprawozdania z tego spotkania, niemniej jednak skarżąca nie zaprzecza, że jak wskazała Komisja w motywie 420 zaskarżonej decyzji, Hansa poinformowała na nim, że we wrześniu podniesie swoje ceny. Secundo, w każdym razie ze spotkania, które odbyło się dwa miesiące wcześniej, to znaczy w dniu 12 marca 1996 r., i które zostało opisane w motywie 419 zaskarżonej decyzji, wynika, że American Standard Inc. przewidywała ponadto, iż podniesie swoje ceny o 5% od dnia 1 maja 1996 r. Potwierdza to zatem, że rozmowy członków grupy Euroitalia w pierwszej połowie 1996 r. również dotyczyły przyszłych podwyżek cen.
- 82 Należy wobec tego stwierdzić, że Komisja nie popełniła błędów w ocenie, uznając, iż podczas spotkań grupy Euroitalia w dniach 21 października 1994 r., 16 października 1995 r. i 14 maja 1996 r. miały miejsce niezgodne z prawem rozmowy o przyszłych podwyżkach cen.
- 83 Po czwarte, co się tyczy spotkań grupy Euroitalia w dniach 31 stycznia i 22 września 1997 r., 26 stycznia i 16 października 1998 r., 7 maja 1999 r. oraz 31 stycznia i 28 października 2002 r., skarżąca wskazuje, że podczas tych spotkań ona i niektórzy inni uczestnicy „poinformowali o swoim zamiarze niepodnoszenia cen, chociaż inni uczestnicy spotkań oświadczyli, że przystąpili już [...] do dokonywania nawet znaczących podwyżek swoich cen”.
- 84 W tym względzie należy przede wszystkim wskazać, że jak słusznie zauważyła w swoich pismach Komisja, primo, okoliczność, iż skarżąca powiadomiła innych uczestników spotkań, o których mowa w punkcie poprzedzającym, o niewprowadzaniu przez siebie przyszłych podwyżek cen, nie ma wpływu na stwierdzenie, że na spotkaniach, w których uczestniczyła, miały miejsce niezgodne z prawem rozmowy na temat przyszłych podwyżek cen (zob. motywy 412, 422, 425, 427, 431, 434, 448 i 451 zaskarżonej decyzji). Secundo, w każdym razie fakty, że skarżąca postanowiła nie podnosić swoich cen, nie można utożsamiać z dobrowolnym zdystansowaniem się przez nią do niezgodnych z prawem działań tego kartelu, ponieważ dzięki uczestnictwu w tych spotkaniach skarżąca mogła korzystać z informacji, które wymieniali jej konkurenci.
- 85 Następnie, jeśli chodzi konkretnie o spotkanie w dniu 31 stycznia 1997 r., w związku z którym skarżąca podnosi, że planowane podwyżki były wyjątkowo zróżnicowane, i które Komisja przedstawia w motywie 422 zaskarżonej decyzji, należy wskazać, że zróżnicowanie tych podwyżek nie ma znaczenia dla stwierdzenia, iż owe rozmowy mogły wpłynąć na zachowanie na rynku uczestniczących w tych spotkaniach przedsiębiorstw.
- 86 Wreszcie, jeśli chodzi o argument skarżącej dotyczący spotkania w dniu 26 stycznia 1998 r., w myśl którego to argumentu Komisja nie wykazała w motywie 427 zaskarżonej decyzji, że uczestnicy kontrolowali wprowadzenie podwyżek cen, o którym wcześniej postanowili, należy, primo, zauważyć, że nawet gdyby argument ten był zasadny, nie zmieniałoby to stwierdzenia, iż rozmowy prowadzone podczas tego spotkania były niezgodne z prawem, ponieważ dotyczyły podwyżek cen mających nastąpić

w 1998 r., czemu skarżąca nie zaprzecza. Secundo, w każdym razie, jak wynika z przebiegu spotkań grupy Euroitalia, w szczególności ze spotkań w dniach 20 kwietnia 1993 r. (zob. motyw 413 zaskarżonej decyzji), 22 marca 1994 r. (zob. motyw 415 tej decyzji) i 14 maja 1996 r. (zob. motyw 420 zaskarżonej decyzji), którego skarżąca nie podważa, uczestnicy tych spotkań informowali się o swoich wcześniejszych podwyżkach cen, tak iż każdy konkurent był w stanie bezpośrednio kontrolować wprowadzenie zapowiedzianych wcześniej podwyżek cen.

- 87 W świetle uwag przedstawionych w pkt 71–86 powyżej należy oddalić jako bezzasadne podniesione przez skarżącą zastrzeżenie drugie, w myśl którego w istocie prowadzone w ramach grup Euroitalia i Michelangelo rozmowy, w których skarżąca uczestniczyła, nie miały charakteru antykonkurencyjnego.
- 88 W trzeciej kolejności skarżąca uważa, że Komisja, wbrew temu, do czego zobowiązuje ją orzecznictwo, nie oceniła, w jakim stopniu w niniejszym przypadku wymiana informacji pomiędzy konkurentami ograniczyła lub wyeliminowała poziom niepewności dotyczącej funkcjonowania danego rynku. W niniejszym przypadku zdaniem skarżącej cechy rynku właściwego wskazują, że przedmiotowe praktyki nie mogły zakłócić konkurencji na tym rynku. Przede wszystkim według skarżącej jedynie w wypadku rynku, na którym występuje ograniczona liczba przedsiębiorców, wymiana informacji mogłaby w istocie zakłócić konkurencję. Tymczasem łączny udział w rynku przedsiębiorstw uczestniczących w spotkaniach grup Michelangelo i Euroitalia był niższy niż 40%. Następnie zdaniem skarżącej nie istnieje bariera wejścia na ten rynek. Ponadto konkurencyjność i siła kontraktowa na poziomie popytu są według skarżącej bardzo wysokie. Wreszcie podaż, szczególnie w sektorze armatury sanitarnej, jest zdaniem skarżącej wyjątkowo rozdrobniona.
- 89 Należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem przedstawionym w pkt 57 powyżej wymiana informacji jest niezgodna z regułami Unii dotyczącymi konkurencji, jeżeli zmniejsza lub znosi poziom niepewności co do funkcjonowania danego rynku i w konsekwencji ogranicza konkurencję między przedsiębiorstwami.
- 90 W tym względzie Trybunał orzekł, że zgodność systemu wymiany informacji z regułami Unii dotyczącymi konkurencji nie może być oceniana w sposób abstrakcyjny. Jest ona zależna od warunków gospodarczych na rynkach właściwych oraz od cech charakterystycznych danego systemu, takich jak w szczególności jego cel, warunki dostępu i uczestnictwa w wymianie, jak również charakter wymienianych informacji – które mogą być na przykład publiczne lub poufne, ogólne lub szczegółowe, historyczne lub bieżące – ich okresowość i znaczenie dla ustalania cen, wielkość lub warunki świadczenia (ww. w pkt 58 wyrok w sprawie Asnef-Equifax i Administración del Estado, pkt 54).
- 91 W niniejszej sprawie należy wskazać, że niezgodność przedmiotowych rozmów z prawem w świetle reguł konkurencji wynika jednoznacznie z zaskarżonej decyzji. Celem i skutkiem wzajemnego informowania się o przyszłych indywidualnych podwyżkach cen przez przedsiębiorstwa będące członkami grup Euroitalia i Michelangelo, które, jak wyjaśniła skarżąca na rozprawie, reprezentują 38% rynku armatury sanitarnej we Włoszech, mogło być jedynie zmniejszenie niepewności konkurentów co do przyszłego funkcjonowania tego rynku. Skarżąca nie przedstawia zresztą żadnego wyjaśnienia dotyczącego alternatywnego celu, jaki mogła ewentualnie mieć wymiana poufnych informacji.
- 92 Ze względu na to, że konkurenci uczestniczący w niezgodnych z prawem rozmowach mieli istotne udziały w rynku armatury sanitarnej we Włoszech, ponieważ ich łączny udział w tym rynku wynosił między 38 i 40%, wymiana informacji dotyczących wprowadzenia przyszłych podwyżek cen musiała ograniczać poziom niepewności, który powinien występować pomiędzy nimi, i zachęcała ich do zwiększania ich cen, ograniczając jednocześnie ryzyko utraty udziału w rynku.
- 93 W tej sytuacji koordynacja podwyżek cen w niniejszej sprawie była, ze względu na strukturę włoskiego rynku armatury sanitarnej, antykonkurencyjna.

- 94 Pozostałe argumenty podniesione przez skarżącą nie są w stanie podważyć wniosku sformułowanego w punkcie poprzedzającym.
- 95 Przede wszystkim argument skarżącej, zgodnie z którym z orzecznictwa wynika, że jeżeli oferta jest rozproszona, przekazywanie i wymiana informacji między konkurentami może mieć charakter neutralny czy wręcz korzystny dla konkurencyjności rynku (zob. w szczególności ww. w pkt 58 wyrok w sprawie Asnef-Equifax i Administración del Estado, pkt 58), nie ma wpływu na zawarte w pkt 90 i 91 powyżej stwierdzenia, że celem i bez wątplenia skutkiem wymiany informacji na temat przyszłych podwyżek cen pomiędzy konkurentami, których udział w rynku armatury sanitarnej wynosi między 38 i 40%, był niekorzystny wpływ na konkurencję. Argument ten należy zatem oddalić jako bezzasadny.
- 96 Następnie skarżąca twierdzi, że brak bariery wejścia na włoski rynek armatury sanitarnej, a także wysoka konkurencyjność i siła kontraktowa na poziomie popytu hurtowego mogą ograniczać skutki wymiany informacji dotyczących podwyżek cen planowanych przez konkurentów na tym rynku. W tym względzie należy wskazać, że nawet gdyby te szczególne cechy włoskiego rynku armatury sanitarnej potwierdziły się, to jednak skarżąca nie przedstawia żadnego dowodu świadczącego o tym, że w niniejszym przypadku spowodowałyby one unicestwienie skutków omawianych praktyk antykonkurencyjnych. Argument ten należy zatem oddalić jako bezzasadny.
- 97 W tych okolicznościach należy oddalić zastrzeżenie trzecie skarżącej, a tym samym trzy zastrzeżenia, które podniosła ona w zarzucie drugim.
- 98 W świetle całości powyższych rozważań i przy uwzględnieniu różnych naruszeń podniesionych przez skarżącą i wskazanych w pkt 48 powyżej należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała, po pierwsze, iż Komisja popełniła błędy w ocenie okoliczności faktycznych poprzez stwierdzenie, że – primo – rozmowy prowadzone na opisywanych przez nią spotkaniach miały charakter antykonkurencyjny (zob. pkt 67–87 powyżej) i – secundo – że mogły one powodować zakłócenia konkurencji (zob. pkt 88–97 powyżej), oraz po drugie, iż Komisja naruszyła art. 101 TFUE poprzez zakwalifikowanie tych okoliczności faktycznych jako naruszenia (zob. pkt 50–66 powyżej). Ponadto ze stwierdzeń tych wynika, po pierwsze, że skarżąca nie wykazała, iż stwierdzając jej uczestnictwo w naruszeniu art. 101 TFUE, Komisja nadużyła władzy. Po drugie, Komisja nie naruszyła obowiązku uzasadnienia, ponieważ, jak wynika w szczególności z motywów zaskarżonej decyzji przytoczonych w pkt 61, 69, 71, 76, 79 i 84–86 powyżej, Komisja w sposób wymagany przez prawo wskazała powody, dla których stwierdziła, że skarżąca uczestniczyła w rozmowach o charakterze antykonkurencyjnym z naruszeniem art. 101 ust. 1 TFUE.
- 99 Wobec tego zarzut drugi powinien zostać oddalony w całości.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, dotyczącego błędów i naruszeń popełnionych przez Komisję przy ustalaniu kwoty grzywny

- 100 Skarżąca twierdzi, że Komisja popełniła szereg błędów i naruszeń przy obliczaniu kwoty nałożonej na nią grzywny. W tym względzie skarżąca podnosi dwa główne zastrzeżenia.
- 101 W ramach zastrzeżenia pierwszego skarżąca podnosi, że Komisja popełniła szereg naruszeń dotyczących stosowania współczynników w wysokości 15%, które przyjęła w motywach 1220 i 1225 zaskarżonej decyzji. Zdaniem skarżącej przede wszystkim Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia, jeśli chodzi o określenie tych współczynników. Następnie popełniła ona błąd w ocenie przy określeniu tych współczynników i naruszyła zasadę indywidualizacji kar i odpowiedzialności osobistej, a także zasadę proporcjonalności poprzez zastosowanie tych współczynników w odniesieniu do skarżącej, pomimo że jej rola w stwierdzonym naruszeniu była mniej poważna niż rola innych przedsiębiorstw. W związku z tym skarżąca wskazuje też, że zaskarżona decyzja jest wewnątrznie sprzeczna, ponieważ Komisja uznała, bez dokonania rozróżnienia pomiędzy przedsiębiorstwami, iż naruszenie dotyczyło

sześciu państw członkowskich. Tymczasem naruszenie zarzucane skarżącej dotyczyło wyłącznie Włoch. Wreszcie według skarżącej Komisja naruszyła zasadę równego traktowania, ponieważ powinna była odróżnić przedsiębiorstwa uczestniczące w jednolitym naruszeniu i przedsiębiorstwa uczestniczące w jednej części naruszenia, takie jak skarżąca. Wobec tego Komisja nie powinna była przyjąć tych samych współczynników w celu ukarania wszystkich przedsiębiorstw, których dotyczy zaskarżona decyzja.

- 102 Należy stwierdzić, że wszystkie podniesione przez skarżącą naruszenia, o których mowa w pkt 101 powyżej, służą podważeniu, z różnych względów, współczynników w wysokości 15% wartości obrotów dotyczących sprzedaży przez skarżącą armatury sanitarnej we Włoszech, które Komisja przyjęła w celu ustalenia kwoty podstawowej grzywny, zgodnie, po pierwsze, z pkt 21–23 wytycznych z 2006 r., i po drugie, z pkt 25 tych wytycznych. W tych okolicznościach należy w pierwszej kolejności przypomnieć zasady dotyczące ustalania kwoty podstawowej grzywny przewidzianego przez wytyczne z 2006 r., w drugiej kolejności wskazać powody wskazane przez Komisję na poparcie jej postanowienia o nałożeniu współczynnika w wysokości 15%, a w trzeciej kolejności zbadać, czy postępując w ten sposób, Komisja popełniła błędy i naruszenia podnoszone przez skarżącą.
- 103 W pierwszej kolejności, co się tyczy zasad dotyczących ustalania wysokości grzywny, należy przypomnieć, że zgodnie z pkt 9–11 wytycznych z 2006 r. metoda stosowana przez Komisję do ustalenia wysokości grzywien przewiduje dwa etapy. Najpierw Komisja określa kwotę podstawową dla każdego przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw. Następnie może stosownie podwyższyć lub obniżyć powyższą kwotę odpowiednio do okoliczności obciążających lub łagodzących, które charakteryzują udział każdego z przedsiębiorstw uczestniczących w naruszeniu (zob. na przykład wyrok Sądu z dnia 25 października 2011 r. w sprawie T-348/08 *Aragonesas Industrias y Energía przeciwko Komisji*, Zb.Orz. s. II-7583, pkt 260, zwany dalej „wyrokiem w sprawie *Aragonesas*”).
- 104 Dokładnie rzecz ujmując, co się tyczy pierwszego etapu metody ustalania grzywien, zgodnie z pkt 21–23 wytycznych z 2006 r. odsetek branej pod uwagę wartości sprzedaży (zwany dalej „współczynnikiem »wagi naruszenia«”) jest ustalany na poziomie od 0 do 30% wartości sprzedaży, przy uwzględnieniu szeregu czynników, takich jak charakter naruszenia, łączny udział w rynku, jakim dysponują dane przedsiębiorstwa, zakres geograficzny naruszenia oraz fakt, czy naruszenie zostało wprowadzone w życie, czy też nie, przy czym porozumienia dotyczące ustalania cen, podziału rynku i ograniczenia produkcji zaliczają się ze względu na swój charakter do najpoważniejszych ograniczeń konkurencji. W pkt 25 wytycznych z 2006 r. zostało wskazane, że w celu odstraszenia Komisja dołączy do kwoty podstawowej grzywny kwotę dodatkową (zwaną dalej „współczynnikiem »kwoty dodatkowej«”), której wysokość wynosi od 15 do 25% wartości sprzedaży, przy uwzględnieniu wyżej wskazanych czynników.
- 105 W drugiej kolejności, co się tyczy określenia przyjętego przez Komisję w zaskarżonej decyzji współczynnika wartości sprzedaży każdego z odnośnych przedsiębiorstw, należy wskazać, że motywy 1211–1214 tej decyzji brzmią następująco:
- „1211 Porozumienia horyzontalne dotyczące ustalania cen zaliczają się ze względu na swój charakter do najpoważniejszych ograniczeń konkurencji. Adresaci [zaskarżonej decyzji] uczestniczyli w jednolitym, złożonym i ciągłym naruszeniu art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG, we wspólnym celu zakłócenia konkurencji na rynku instalacji sanitarnych do łazienek (zob. sekcja 5). Potajemne ustalenia obejmowały co najmniej sześć państw członkowskich, miały wpływ na wszystkie podgrupy produktów, których dotyczy dochodzenie, i były stosowane wyłącznie na korzyść producentów będących członkami kartelu i ze szkodą dla ich klientów, a w ostatecznym rachunku dla konsumentów.

- 1212 Łączny udział w rynku przedsiębiorstw, którym udowodniono naruszenie, jest różny w zależności od państwa członkowskiego, ale jest oceniany na około 54,3% dla wszystkich grup produktów we wszystkich państwach członkowskich objętych dochodzeniem Komisji. Ta wielkość nie uwzględnia udziału w rynku innych małych uczestników, którzy nie są adresatami [zaskarżonej decyzji].
- 1213 Kartel obejmował co najmniej sześć państw członkowskich, a mianowicie Niemcy, Austrię, Belgię, Francję, Włochy i Niderlandy.
- 1214 Jest stwierdzone, że naruszenie zasadniczo zostało wprowadzone w życie [...], chociaż niekiedy brak jest dowodów pozwalających uznać, że zawsze było to robione w sposób rygorystyczny”.
- 106 Co się tyczy współczynnika „wagi naruszenia”, w motywie 1220 zaskarżonej decyzji Komisja na podstawie uwag przedstawionych w punkcie poprzedzającym wskazała, co następuje:
- „1220 W efekcie, przy uwzględnieniu czynników wskazanych w niniejszej sekcji, a w szczególności charakteru naruszenia, odsetek wartości sprzedaży każdego odnośnego przedsiębiorstwa, który zostanie uwzględniony przy określaniu kwoty wyjściowej grzywien, powinien wynosić 15%”.
- 107 Co się tyczy współczynnika „kwoty dodatkowej”, w motywie 1225 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, co następuje:
- „1225 Zważywszy na okoliczności niniejszej sprawy i przy uwzględnieniu kryteriów wskazanych [w motywach 1210–1220 zaskarżonej decyzji], wartość, jaką należy zastosować dla [współczynnika »kwoty dodatkowej«], wynosi 15%”.
- 108 Z powodów wskazanych w motywach 1211–1214, 1220 i 1225 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja uzasadniła zastosowanie współczynników „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15%, opierając się na ocenie, zgodnie z którą ukarane w zaskarżonej decyzji przedsiębiorstwa uczestniczyły w jednolitym naruszeniu w sektorze instalacji sanitarnych obejmującym trzy podgrupy produktów w sześciu państwach członkowskich, i że „porozumienie horyzontalne dotyczące ustalania cen”, które zostało wprowadzone w życie w niniejszym przypadku, ze względu na swój charakter zalicza się do najpoważniejszych ograniczeń konkurencji.
- 109 Jednak, jak słusznie podnosi skarżąca, Komisja, po pierwsze, stwierdziła w motywie 879 zaskarżonej decyzji, a po drugie, potwierdziła w swoich pismach, że należało uznać, iż skarżąca, podobnie jak inni ukarani w tej decyzji niezależni włoscy producenci, uczestniczyła jedynie we włoskiej części jednolitego naruszenia dotyczącej armatury sanitarnej oraz wyrobów ceramicznych, natomiast nie dotyczącej kabin prysznicowych, „w braku dowodów potwierdzających znajomość przez nich ogólnego zakresu kartelu”. To sprawiło, że Komisja w art. 1 ust. 5 pkt 18 zaskarżonej decyzji wskazała w szczególności, iż skarżąca popełniła naruszenie dotyczące instalacji sanitarnych do łazienek we Włoszech.
- 110 W trzeciej kolejności należy zbadać – w świetle rozważań przedstawionych w pkt 105–109 powyżej – pięć błędów i naruszeń podniesionych przez skarżącą i przedstawionych w pkt 101 powyżej.
- 111 Po pierwsze, co się tyczy argumentu skarżącej, w myśl którego Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia, należy przypomnieć orzecznictwo, zgodnie z którym w zakresie ustalania podstawowej kwoty grzywiny Komisja spełnia spoczywający na niej obowiązek uzasadnienia, jeżeli wskazuje w decyzji elementy oceny, które umożliwiły jej określenie wagi popełnionego naruszenia, przy czym nie jest ona zobowiązana do zamieszczania w tej decyzji bardziej szczegółowego wyjaśnienia lub danych liczbowych dotyczących metody obliczenia grzywiny (zob. wyrok Sądu z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawach połączonych T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 i T-252/01 Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-1181, pkt 252 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 112 W niniejszym przypadku należy uznać, że wbrew twierdzeniom skarżącej Komisja w motywach 1211–1214, 1220 i 1225 zaskarżonej decyzji, przedstawionych w pkt 105–107 powyżej, wskazała powody, które doprowadziły ją do przyjęcia w motywach 1220 i 1225 zaskarżonej decyzji współczynników „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15%.
- 113 W tych okolicznościach argument skarżącej, w myśl którego Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia, należy oddalić jako bezzasadny.
- 114 Po drugie, co się tyczy podniesionego przez skarżącą błędu w ocenie okoliczności faktycznych, należy stwierdzić, że Komisja niesłusznie uznała, iż współczynniki „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15% były uzasadnione poprzez fakt, że przedsiębiorstwa, do których była skierowana zaskarżona decyzja, uczestniczyły w jednolitym naruszeniu dotyczącym trzech podgrup produktów i obejmującym sześć państw członkowskich. Jak Komisja sama uznała w motywie 879 zaskarżonej decyzji, skarżąca uczestniczyła w naruszeniu dotyczącym koordynacji podwyżek cen we Włoszech, nie zaś w pięciu pozostałych państwach członkowskich wymienionych w pkt 1 powyżej, ze względu na okoliczność, iż niezgodne z prawem rozmowy, które zostały przeprowadzone, dotyczyły armatury sanitarnej i wyrobów ceramicznych, ale nie kabin prysznicowych. W tym względzie należy podkreślić, że w tym kontekście skarżąca nie podważa oceny Komisji, w myśl której skarżąca uczestniczyła w naruszeniu dotyczącym nie tylko armatury sanitarnej, ale również wyrobów ceramicznych.
- 115 Ze stwierdzenia Komisji zawartego w motywie 879 zaskarżonej decyzji wynika, że nie mogła ona skutecznie uzasadnić zastosowania wobec skarżącej współczynnika „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15%, powołując się na udział skarżącej w jednolitym naruszeniu obejmującym trzy podgrupy produktów i sześć krajów. Należy zatem stwierdzić, że w tym względzie Komisja popełniła błąd w ocenie okoliczności faktycznych.
- 116 Przede wszystkim argumenty Komisji służące wykazaniu, że kwota grzywny nałożonej na skarżącą odzwierciedla jej udział w samej części włoskiej stwierdzonego naruszenia, że wartość sprzedaży uwzględnionej w przypadku każdego przedsiębiorstwa odzwierciedla jego indywidualne, efektywne i rzeczywiste uczestnictwo w kartelu i że współczynniki „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15% są niewielkie, zważywszy na wagę popełnionego przez skarżącą naruszenia, są nietrafione. Żaden z tych argumentów nie obala bowiem twierdzenia, że uzasadnienie przedstawione w pkt 115 powyżej nie powinno stanowić podstawy przyjęcia przez Komisję współczynników „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15%.
- 117 Następnie należy stwierdzić, że podniesione przez Komisję argumenty, iż przestrzegała ona różnych etapów ustalania grzywny przewidzianych w wytycznych z 2006 r., wykorzystała obroty przedstawione jej przez przedsiębiorstwa, których dotyczy zaskarżona decyzja, posiadała margines uznania przy określaniu kwoty grzywny, a waga naruszenia, w którym uczestniczyła skarżąca, znajduje odzwierciedlenie w wartości uwzględnionej sprzedaży, również są nietrafione. Argumenty te nie mają bowiem wpływu na stwierdzenie, że Komisja nie powinna była oprzeć się na uzasadnieniu przedstawionym w pkt 115 powyżej.
- 118 Wreszcie należy oddalić podniesiony przez Komisję w odpowiedzi na pytania zadane przez Sąd na rozprawie argument, w myśl którego różnica zasięgu geograficznego wynikająca z uczestnictwa przedsiębiorstw z jednej strony w całości jednolitego naruszenia, a z drugiej strony wyłącznie na terytorium włoskim, nie uzasadnia zastosowania różnych współczynników „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej”. Naruszenie obejmujące sześć krajów Unii i dotyczące trzech podgrup produktów nie może być skutecznie uznane za równie poważne jak naruszenie popełnione na terytorium jednego państwa członkowskiego i dotyczące dwóch podgrup produktów. To pierwsze naruszenie, ze względu na zakres jego skutków dla konkurencji w Unii, należy uznać za poważniejsze od tego drugiego naruszenia.

- 119 W świetle tych uwag przedstawionych w pkt 114–118 powyżej należy stwierdzić, że Komisja popełniła dwa błędy w ocenie, opierając zastosowanie współczynników „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15% na tym, że skarżąca uczestniczyła w jednolitym naruszeniu obejmującym sześć krajów Unii i trzy podgrupy produktów. Argument skarżącej w tym względzie powinien zatem zostać uwzględniony.
- 120 Po trzecie, co się tyczy rzekomego naruszenia zasady proporcjonalności, należy przypomnieć, że w ramach postępowań wszczętych przez Komisję w celu stosowania sankcji za naruszenia reguł konkurencji stosowanie tej zasady zakłada, iż grzywny nie powinny być nieproporcjonalne w stosunku do celów, których realizacji służą, czyli w stosunku do zapewnienia poszanowania tych reguł, i że kwota grzywny nałożonej na przedsiębiorstwo za naruszenie w dziedzinie konkurencji powinna być proporcjonalna do naruszenia ocenianego całościowo, przy uwzględnieniu zwłaszcza wagi tego naruszenia (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawach połączonych T-67/00, T-68/00, T-71/00 i T-78/00 JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2501, pkt 532). W szczególności zasada proporcjonalności oznacza, że Komisja powinna ustalić grzywnę proporcjonalnie do czynników uwzględnionych w ocenie wagi naruszenia i w tym celu musi ocenić te czynniki w sposób spójny i obiektywnie uzasadniony (wyroki Sądu: z dnia 27 września 2006 r. w sprawie T-43/02 Jungbunzlauer przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3435, pkt 226–228; z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie T-446/05, Amann & Söhne i Cousin Filterie przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1255, pkt 171).
- 121 W niniejszym przypadku należy stwierdzić, że skarżąca uczestniczyła w jednolitym naruszeniu polegającym na wprowadzeniu w życie koordynacji przyszłych podwyżek cen, że owa koordynacja dotyczyła nie tylko armatury sanitarnej, jak zostało stwierdzone w ramach zarzutu drugiego, ale również wyrobów ceramicznych, czemu skarżąca nie zaprzecza w swojej skardze, oraz że naruszenie to dotyczyło całego terytorium Włoch. W tych okolicznościach Komisja mogła zgodnie z pkt 21–23 i 25 wytycznych z 2006 r. słusznie uznać, że współczynniki „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15% były zgodne z zasadą proporcjonalności.
- 122 Wobec tego argument skarżącej, jakoby Komisja naruszyła zasadę proporcjonalności, należy oddalić jako bezzasadny.
- 123 Po czwarte, ponieważ skarżąca podnosi, że Komisja naruszyła zasadę indywidualizacji kar i osobistej odpowiedzialności, należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem w myśl tej zasady Komisja ma obowiązek uwzględnić w trakcie oceny wagi uczestnictwa w porozumieniu każdego ze sprawców fakt, że niektórzy sprawcy, w danym wypadku, nie ponoszą odpowiedzialności za wszystkie jego części (zob. wyrok Sądu z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie T-21/05 Chalkor przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1895, pkt 100 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 124 W niniejszym przypadku, jak zostało stwierdzone w pkt 115 powyżej, prawdą jest, że Komisja błędnie uzasadniła zastosowanie wobec skarżącej współczynników „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15%, uznając, że skarżąca uczestniczyła w naruszeniu obejmującym sześć krajów i trzy podgrupy produktów, pomimo iż w motywie 879 zaskarżonej decyzji Komisja wyraźnie przyznała, że skarżąca może być uznana za odpowiedzialną wyłącznie w związku ze swoim uczestnictwem w kartelu dotyczącym dwóch podgrup produktów na rynku włoskim. Jednak należy również stwierdzić, że – jak zostało wskazane w pkt 121 powyżej – zastosowanie wobec skarżącej współczynników „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15% jest w pełni uzasadnione ze względu na wagę naruszenia popełnionego przez samą skarżącą.
- 125 W tych okolicznościach Komisja nie naruszyła zasady indywidualizacji kar i indywidualnej odpowiedzialności, wymierzając skarżącej współczynniki „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15%.
- 126 Ten argument skarżącej należy zatem oddalić jako bezzasadny.

- 127 Po piąte, co się tyczy podniesionego przez skarżącą naruszenia zasady równego traktowania, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada równego traktowania zostaje naruszona, gdy porównywalne sytuacje są traktowane w różny sposób lub gdy różne sytuacje są traktowane w identyczny sposób, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (wyrok Trybunału z dnia 13 grudnia 1984 r. w sprawie 106/83 Sermide, Rec. s. 4209, pkt 28; wyrok Sądu z dnia 30 września 2009 r. w sprawie T-161/05 przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3555, pkt 79).
- 128 W niniejszym przypadku należy stwierdzić, że w stosunku do wszystkich adresatów zaskarżonej decyzji zostały zastosowane współczynniki „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15%, pomimo że, w odróżnieniu od przedsiębiorstw, które uczestniczyły w jednolitym naruszeniu obejmującym trzy podgrupy produktów w sześciu państwach członkowskich, skarżąca, podobnie jak cztery inne włoskie przedsiębiorstwa ukarane w art. 1 ust. 5 zaskarżonej decyzji, może być uznana za odpowiedzialną za stwierdzone naruszenie wyłącznie w odniesieniu do jego części włoskiej. Wobec tego waga naruszenia, w którym uczestniczyła skarżąca, była mniejsza – zarówno jeśli chodzi o zasięg geograficzny, jak i o produkty, których ono dotyczyło – od wagi naruszenia popełnionego przez pozostałych adresatów zaskarżonej decyzji, którzy uczestniczyli w jednolitym naruszeniu obejmującym sześć krajów i trzy podgrupy produktów. Jednak nawet przy założeniu, że należy uznać, iż Komisja powinna była, przy określaniu przedmiotowych współczynników, potraktować przedsiębiorstwa, które uczestniczyły w jednolitym naruszeniu obejmującym sześć krajów Unii i trzy podgrupy produktów, w sposób odmienny niż przedsiębiorstwa, które uczestniczyły w jednolitym naruszeniu w jednym kraju i w odniesieniu do dwóch podgrup produktów, skarżąca nie mogłaby odnieść korzyści z takiego odmiennego potraktowania. Jak bowiem zostało wskazane w pkt 121 powyżej, zastosowane wobec skarżącej współczynniki „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15% mają poziom proporcjonalny do wagi popełnionego przez nią naruszenia. Wobec tego niepotraktowanie w sposób zróżnicowany wszystkich przedsiębiorstw będących adresatami zaskarżonej decyzji nie nastąpiło ze szkodą dla skarżącej.
- 129 W tych okolicznościach argument skarżącej, w myśl którego Komisja naruszyła na jej niekorzyść zasadę równego traktowania, należy oddalić jako bezzasadny.
- 130 W świetle całości powyższych rozważań należy uwzględnić argument skarżącej służący wykazaniu, że Komisja popełniła dwa błędy w ocenie (zob. pkt 119 powyżej), a w pozostałym zakresie zastrzeżenie pierwsze należy oddalić.
- 131 W ramach zastrzeżenia drugiego skarżąca kwestionuje odmowę przyznania jej przez Komisję, zgodnie z pkt 29 wytycznych z 2006 r., obniżenia grzywny ze względu na ograniczony udział skarżącej w naruszeniu. Na poparcie tego żądania skarżąca podnosi dwa główne argumenty. Po pierwsze, twierdzi, że zawsze prowadziła autonomiczną strategię handlową, jak wynika z licznych spotkań, które odbyły się pomiędzy dniem 15 marca 1993 r. i dniem 28 października 2002 r. i na których informowała ona, że nie zamierza dokonywać podwyżek swoich cen. Zdystansowała się zatem jasno i wyraźnie i od porozumień, co do których pozostali członkowie kartelu wyrazili swoją zgodę. Po drugie, skarżąca uważa, że w zaskarżonej decyzji Komisja niesłusznie nie uwzględniła argumentu, iż skarżąca powinna móc skorzystać z obniżenia grzywny, ponieważ jej rola w naruszeniu była mniej ważna niż rola pozostałych członków kartelu. Zdaniem skarżącej bowiem wartość sprzedaży produktów, choć stanowi oczywiście element oceny wpływu, jaki przedsiębiorstwo może wywierać ze względu na swoje znaczenie ekonomiczne, nie odzwierciedla jednak wagi uczestnictwa tego przedsiębiorstwa w naruszeniu. Ponadto według skarżącej antykonkurencyjne praktyki w grupach Euroitalia i Michelangelo zostały zapoczątkowane przez przedsiębiorstwa międzynarodowe, które uczestniczyły w niezgodnych z prawem praktykach w wielu państwach członkowskich.

132 Punkt 29 wytycznych z 2006 r. brzmi następująco:

„Kwota podstawowa grzywny może zostać obniżona, jeżeli Komisja stwierdzi występowanie okoliczności łagodzących takich jak:

- dostarczenie przez dane przedsiębiorstwo dowodu, że położyło ono kres naruszeniu przepisów po pierwszej interwencji Komisji. Nie odnosi się to jednak do tajnych porozumień lub praktyk (w szczególności karteli);
- dostarczenie przez dane przedsiębiorstwo dowodu, że naruszenie przepisów spowodowane było zaniedbaniem;
- dostarczenie przez dane przedsiębiorstwo dowodu, że jego udział w naruszeniu przepisów jest zasadniczo ograniczony, a w konsekwencji udowodnienie, że w okresie, w którym przystąpiło ono do wywołujących naruszenie przepisów porozumień, w istocie powstrzymywało się ono od stosowania postanowień tych porozumień, przyjmując na rynku postawę prokonkurencyjną; sam fakt udziału przedsiębiorstwa w naruszeniu przez okres krótszy niż w przypadku innych przedsiębiorstw nie jest uznawany za okoliczność łagodzącą, gdyż okoliczność ta znajduje już odzwierciedlenie w kwocie podstawowej;
- aktywna współpraca danego przedsiębiorstwa z Komisją, wykraczająca poza zakres stosowania komunikatu o łagodzeniu sankcji i zakres jego prawnego zobowiązania do współpracy;
- udzielone na podstawie przepisów prawnych lub przez organy publiczne upoważnienie lub zachęta do działań zakłócających konkurencję”.

133 Jeśli chodzi o okoliczność łagodzącą przewidzianą w pkt 29 tiret trzecie wytycznych z 2006 r., która to okoliczność jako jedyna jest istotna w odniesieniu do argumentów podniesionych przez skarżącą, należy przypomnieć, podobnie jak uczyniła to Komisja w motywie 1252 zaskarżonej decyzji, że zgodnie z orzecznictwem możliwość skorzystania przez przedsiębiorstwo z obniżenia kwoty grzywny z powodu niestosowania w praktyce porozumień stanowiących naruszenie wymaga, aby okoliczności dowodziły, iż w okresie, w trakcie którego przystąpiło ono do stanowiących naruszenie porozumień, rzeczywiście uchylało się od ich stosowania poprzez przyjęcie konkurencyjnej postawy na rynku lub przynajmniej wyraźnie i w znaczącym stopniu naruszało zobowiązania mające na celu wprowadzenie kartelu w życie, do tego stopnia, iż zakłócało jego funkcjonowanie (wyrok Sądu z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie T-26/02 Daiichi Pharmaceutical przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-713, pkt 113).

134 W niniejszym przypadku, po pierwsze, należy wskazać, że argument skarżącej, iż zawsze prowadziła ona autonomiczną strategię handlową, nie opiera się na faktach. Jak zostało stwierdzone w ramach badania zarzutu drugiego powyżej (zob. w szczególności pkt 52–87 powyżej), przedsiębiorstwa będące członkami grupy Euroitalia wymieniały się informacjami o swoich wcześniejszych podwyżkach cen i kontrolowały wprowadzenie przez ich konkurentów w życie przyszłych podwyżek cen, o których ci wcześniej rozmawiali.

135 Po drugie, w każdym razie skarżąca nie przedstawia ani argumentów, ani dowodów wykazujących, że rzeczywiście uchylała się od stosowania podwyżek cen, o których rozmawiano na spotkaniach grup Euroitalia i Michelangelo. Przeciwnie, jak słusznie wskazała Komisja w tabelach zawartych w załącznikach 6 i 7 do zaskarżonej decyzji, skarżąca uczestniczyła w prawie wszystkich spotkaniach w ramach grupy Euroitalia i w wielu spotkaniach grupy Michelangelo, podczas których miały miejsce niezgodne z prawem rozmowy.

136 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że Komisja nie popełniła błędu, nie przyznając skarżącej żadnego obniżenia grzywny z tego tytułu.

- 137 W świetle całości powyższych rozważań należy, po pierwsze, uwzględnić częściowo zarzut trzeci, a po drugie, oddalić ten zarzut w pozostałym zakresie, podobnie jak zarzuty pierwszy i drugi.
- 138 Co się tyczy konsekwencji dotyczących żądania stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji, w pierwszej kolejności należy je oddalić w zakresie, w jakim dotyczą art. 1 ust. 5 pkt 18 zaskarżonej decyzji.
- 139 W drugiej kolejności, po pierwsze, Komisja, ponieważ słusznie stwierdziła, że skarżąca naruszyła postanowienia art. 101 TFUE, toteż zgodnie z prawem, na podstawie postanowień art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003, o którym mowa w motywie 1182 zaskarżonej decyzji, postanowiła, w art. 2 ust. 17 zaskarżonej decyzji, nałożyć na skarżącą grzywnę. Należy zatem oddalić żądania stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczą one art. 2 ust. 17 tejże.
- 140 Po drugie, jeśli chodzi o ustalenie w art. 2 ust. 17 zaskarżonej decyzji kwoty grzywny nałożonej na skarżącą, to ponieważ w ramach żądania drugiego skarżąca tytułem ewentualnym wnosi do Sądu o obniżenie kwoty nałożonej na nią grzywny, zatem konsekwencje błędów stwierdzonych w pkt 119 powyżej Sąd rozważy w ramach badania żądania drugiego skargi.
- 141 Z rozważań zawartych w pkt 138–140 powyżej wynika, że należy oddalić w całości żądanie stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji.

W przedmiocie żądania podniesionego tytułem ewentualnym, dotyczącego uchylecia grzywny nałożonej na skarżącą lub obniżenia jej kwoty

- 142 Ze względu na żądanie drugiej skargi, w którym skarżące tytułem ewentualnym wnoszą do Sądu o uchylenie lub istotne obniżenie kwoty nałożonej na nie grzywny (zob. pkt 15 powyżej), Sąd powinien w ramach swojego nieograniczonego prawa orzekania zbadać, po pierwsze, konsekwencje popełnionych przez Komisję błędów, które zostały przedstawione w pkt 125 powyżej, dla ustalenia kwoty grzywny nałożonej na skarżącą, a po drugie, argumentację, którą skarżąca przedstawia na poparcie swojego żądania uchylecia lub obniżenia grzywny.
- 143 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem, po pierwsze, w ramach swojego nieograniczonego prawa orzekania Sąd powinien dokonać własnej oceny z uwzględnieniem wszystkich okoliczności danej sprawy i zachowaniem ogólnych zasad prawa Unii, takich jak zasada proporcjonalności (zob. podobnie ww. w pkt 17 wyrok w sprawie Romana Tabacchi przeciwko Komisji, pkt 179, 280) lub zasada równego traktowania (wyrok Trybunału z dnia 24 września 2009 r. w sprawach połączonych C-125/07 P, C-133/07 P i C-135/07 P Erste Group Bank i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-8681, pkt 187).
- 144 Po drugie, wykonywanie nieograniczonego prawa orzekania nie jest równoznaczne z kontrolą z urzędu. Wobec tego z wyjątkiem zarzutów o charakterze bezwzględny, które sądy Unii mają obowiązek rozpatrzyć z urzędu, takich jak brak uzasadnienia zaskarżonej decyzji, do strony skarżącej należy podniesienie zarzutów wobec tej decyzji i przedstawienie wspierających je dowodów (zob. podobnie ww. w pkt 17 wyrok w sprawie Chalkor przeciwko Komisji, pkt 64).
- 145 Chociaż wytyczne nie przesądzają ustalenia wysokości grzywny przez sądy Unii, które orzekają na podstawie nieograniczonego prawa orzekania (wyrok Sądu z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawach połączonych od T-49/02 do T-51/02 Brasserie nationale i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3033, pkt 169), Sąd uważa za właściwe w niniejszym przypadku oparcie się na nich w celu ponownego ustalenia wysokości grzywny, w szczególności ze względu na to, że wytyczne te pozwalają uwzględnić wszystkie istotne elementy danej sprawy i nałożyć proporcjonalne grzywny na wszystkie przedsiębiorstwa, które uczestniczyły w stwierdzonym naruszeniu.

- 146 W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że Sąd stwierdził, po pierwsze, w pkt 115 powyżej, iż w celu określenia współczynników „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15% Komisja niesłusznie powołała się w istocie na okoliczność, że wszystkie przedsiębiorstwa, których dotyczy zaskarżona decyzja, uczestniczyły w jednolitym naruszeniu. Po drugie, zostało również stwierdzone, że jak wskazano w pkt 121 powyżej, współczynniki te były zgodne z zasadą proporcjonalności, w przedziale od 0 do 30% w wypadku współczynnika „wagi naruszenia” i w przedziale od 15 do 25% w wypadku współczynnika „kwoty dodatkowej”.
- 147 Prawdą jest również, że współczynniki „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15% zostały, jak stwierdzono w pkt 128 powyżej, przyjęte przez Komisję przy ustalaniu grzywien nałożonych na przedsiębiorstwa, które uczestniczyły w jednolitym naruszeniu obejmującym trzy podgrupy produktów w sześciu państwach członkowskich. To naruszenie jest zaś, ze względu na zasięg geograficzny i liczbę podgrup objętych nim produktów, poważniejsze od naruszenia, w którym uczestniczyła skarżąca.
- 148 Okoliczność, że na przedsiębiorstwa uczestniczące w jednolitym naruszeniu obejmującym sześć państw członkowskich i trzy podgrupy produktów powinna być zostać nałożona grzywna ustalona w oparciu o współczynniki „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” wyższe niż współczynniki w wysokości 15%, które zostały przyjęte w celu ukarania skarżące, nie może jednak stanowić skutecznego uzasadnienia nałożenia na skarżącą przez Sąd, w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, grzywny w wysokości niemającej wystarczająco odstrasżającego charakteru w stosunku do wagi naruszenia, w którym skarżąca uczestniczyła.
- 149 W tych okolicznościach Sąd uważa, w świetle wytycznych z 2006 r. i rozważań przedstawionych w pkt 148 powyżej, że współczynniki „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej” w wysokości 15% są odpowiednie.
- 150 W drugiej kolejności, co się tyczy wysuniętego przez skarżącą żądania, aby Sąd obniżył nałożoną na nią grzywnę ze względu na to, że w porównaniu do innych międzynarodowych przedsiębiorstw odegrała ona mało istotną rolę w spotkaniach, w których uczestniczyła, Sąd przypomina, że – jak zostało wskazane w pkt 62 powyżej – skarżąca nie przedstawia ani argumentu, ani dowodu, które podważałyby stwierdzenia dokonane przez Komisję w motywach 467 i 492 zaskarżonej decyzji, w myśl których skarżąca czynnie uczestniczyła we wprowadzeniu w życie niezgodnych z prawem praktyk, których dotyczy zaskarżona decyzja, wobec czego jej roli nie można uznać za mało istotną. W tych okolicznościach Sąd uważa, że podniesiony przez skarżącą argument nie uzasadnia obniżenia z tego powodu grzywny w wysokości 3 996 000 EUR, którą nałożyła na skarżącą Komisja.
- 151 W tych okolicznościach, po pierwsze, Sąd uznaje, na mocy przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, że żaden argumentów, na które jakimkolwiek tytułem powołuje się skarżąca w niniejszej sprawie, ani żadna bezwzględna przyczyna odwoławcza nie uzasadniają skorzystania przez niego z tego prawa w celu obniżenia kwoty grzywny nałożonej przez Komisję. Po drugie, Sąd uważa, zważywszy na wszystkie podniesione przed nim argumenty, że grzywna w wysokości 3 996 000 EUR stanowi, ze względu na czas trwania i wagę naruszenia, w którym uczestniczyła skarżąca, odpowiednią sankcję umożliwiającą proporcjonalne i odstrasżające zwalczanie jej antykonkurencyjnego zachowania.
- 152 Z całości powyższych rozważań wynika, że jeśli chodzi o przedstawione tytułem ewentualnym żądanie uchylecia grzywny nałożonej na skarżącą w art. 2 ust. 17 zaskarżonej decyzji lub obniżenia jej kwoty, to ponieważ kwota ta jest taka sama jak kwota ustalona przez Sąd w pkt 151 powyżej w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, zatem żądania te należy oddalić.
- 153 W świetle stwierdzeń zawartych w pkt 141 i 152 powyżej skarga zostaje oddalona w całości.

W przedmiocie kosztów

¹⁵⁴ Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania przez Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżąca przegrała sprawę, należy – zgodnie z żądaniem Komisji – obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skarga zostaje oddalona.**
- 2) **Zucchetti Rubinetteria SpA pokrywa własne koszty oraz zostaje obciążona kosztami poniesionymi przez Komisję Europejską.**

Pelikánová

Jürimäe

Van der Woude

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 16 września 2013 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności powstania sporu	1
Przebieg postępowania i żądania stron	3
Co do prawa	4
W przedmiocie podniesionego tytułem głównym żądania dotyczącego stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji	4
W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego błędów popełnionych przez Komisję przy określeniu właściwego rynku	4
W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego istnienia naruszeń związanych z uznaniem przedmiotowych rozmów w ramach grup Euroitalia i Michelangelo za kartel	8
W przedmiocie zarzutu trzeciego, dotyczącego błędów i naruszeń popełnionych przez Komisję przy ustalaniu kwoty grzywny	14
W przedmiocie żądania podniesionego tytułem ewentualnym, dotyczącego uchylenia grzywny nałożonej na skarżącą lub obniżenia jej kwoty	21
W przedmiocie kosztów	23